

Mark Rutte

De Minister-president,
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

CC: Hugo de Jonge, Tom de Bruijn

Amsterdam, 14 oktober 2021

Betreft: Ontheffing van de TRIPS-regels

Geachte heer Rutte,

De COVID-19 pandemie heeft ons allen geraakt. Overal ter wereld hebben mensen verlies geleden, zowel fysiek, mentaal, als financieel. Dankzij het daadkrachtige optreden van uw regering en het effectieve handelen van zorgverleners kunnen we in Nederland weer geleidelijk aan overgaan tot de orde van de dag. Spijtig genoeg kunnen vele anderen dit niet, met name mensen uit lage-inkomenslanden.

De toegang tot veilige en effectieve vaccins heeft in Europa de doorslag gegeven. Helaas hebben veel landen, met name in Afrika, nog steeds geen toegang tot deze vaccins. Onze bevoorrechte positie doet niets af aan de morele verantwoordelijkheid voor onze medemens. Eerlijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit zijn fundamentele Europese waarden. Daarbij is het essentieel dat we de pandemie wereldwijd bestrijden, want niemand is veilig totdat iedereen veilig is. Nieuwe varianten van het virus kunnen ook voor Nederland een ernstig risico vormen.

Een jaar geleden hebben Zuid-Afrika en India een voorstel ingediend bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO): een ontheffing van de TRIPS-regels (Trade-Related Aspects of Intellectual Property) voor alle producten die verband houden met de bestrijding van COVID-19, onder andere vaccins, maar ook behandelmethoden en diagnostica.¹ Hoewel het voorstel gesteund werd door regeringen, parlementsleden, organisaties uit het maatschappelijk

¹ WAIVER FROM CERTAIN PROVISIONS OF THE TRIPS AGREEMENT FOR THE PREVENTION, CONTAINMENT AND TREATMENT OF COVID-19 COMMUNICATION FROM INDIA AND SOUTH AFRICA IP/C/W/669 2 October 2020 WTO <https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/IP/C/W669.pdf&Open=True> and WAIVER FROM CERTAIN PROVISIONS OF THE TRIPS AGREEMENT FOR THE PREVENTION, CONTAINMENT AND TREATMENT OF COVID-19. REVISED DECISION TEXT IP/C/W/669/Rev.1 21 May 2021 WTO <https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/IP/C/W669R1.pdf&Open=True>

middenveld² en academici³, is het fel bestreden door de farmaceutische industrie en een handvol regeringen, aangevoerd door de Europese Commissie.

Ondanks de oproepen van het Europees Parlement om te onderhandelen over de tekst van het voorstel van Zuid-Afrika en India⁴, wordt het tijd dat de lidstaten van de Europese Unie (EU) de gevolgen van de afwijzing van de TRIPS-ontheffing door de Europese Commissie bij de WTO openlijk bespreken en het voorstel naar behoren overwegen. In november 2020 heeft de Raad van Ministers van de Europese Unie de kwestie kort besproken, en sindsdien zijn meer dan 60 regeringen mede-indiener van het voorstel geworden, terwijl vele andere hun steun hebben betuigd.

Het Nederlandse externe optreden omvat al decennialang een op regels gebaseerd internationaal systeem, een multilaterale aanpak van mondiale vraagstukken en bovenal een principieel buitenlands beleid. Bovendien moet de Nederlandse regering de door de Tweede Kamer aangenomen partij-overschrijdende motie⁵ uitvoeren, waarin de tijdelijke opheffing van octrooien op vaccins wordt gesteund.

Kostbare tijd is verloren gegaan, maar het is nog niet te laat om de juiste beslissing te nemen. Na maanden van onvoldoende vaccinproductie en het gegeven dat COVAX niet in staat is om tijdig voldoende vaccins beschikbaar te maken voor lage en lage middeninkomenslanden, is dit het moment om toe te geven dat intellectuele-eigendomsrechten een groot struikelblok zijn voor wereldwijde toegang tot vaccins. Aangezien farmaceutische bedrijven nog steeds niet aangeven dat zij hun intellectuele eigendomsrechten, know-how en technologie vrijwillig willen delen (bijvoorbeeld via C-TAP en de mRNA-hub), zijn gedwongen maatregelen absoluut noodzakelijk.

In de komende weken vinden er drie belangrijke evenementen plaats waar de regering verschil kan maken. Het eerste is de Europese Top op 21 en 22 oktober, een uitgelezen gelegenheid waar Nederland met steun van andere EU-lidstaten, zijn stem kan laten horen en de discussie over de ontheffing op de agenda van de Raad kan zetten.

Het tweede is de komende G20-bijeenkomst op 30 en 31 oktober, waar Nederland zijn partners en bondgenoten opnieuw kan wijzen op de noodzaak om de ontheffing te zien als een kans en niet als een hindernis of bedreiging.

² Joint Appeal by Members of the European Parliament and of European National Parliaments Urging the EU and its Member States to Support a TRIPS Waiver 27 April 2021 <https://haiweb.org/wp-content/uploads/2021/05/joint-MP-MEP-statement-TRIPS-waiver-EN-FR-DE-ES-IT-NL-PR.pdf> Nearly 400 MEPs and MPs Join Chorus of Voices Calling for a TRIPS Waiver on COVID-19 Vaccines Joint press release endorsed by 39 European Civil Society Organisations <https://haiweb.org/media-resource/nearly-400-meps-and-mps-join-chorus-of-voices-calling-for-a-trips-waiver-on-covid-19-vaccines/>

³ Academic Open Letter in Support of the TRIPS Intellectual Property Waiver Proposal July 2021 <https://research.kent.ac.uk/socriil/wp-content/uploads/sites/2122/2021/07/Trips-waiver-open-letter-final-.pdf>

⁴ European Parliament resolution of 10 June 2021 on meeting the global COVID-19 challenge: effects of the waiver of the WTO TRIPS Agreement on COVID-19 vaccines, treatment, equipment and increasing production and manufacturing capacity in developing countries (2021/2692(RSP)) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0283_EN.html

⁵ Motie van het lid Piri c.s. over het vrijgeven van patenten op coronavaccins 17 June 2021 <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=58d24ac6-0b7a-40d4-b3bb-3689e15695be&title=Motie%20van%20het%20lid%20Piri%20c.s.%20over%20het%20vrijgeven%20van%20patenten%20op%20coronavaccins%20.pdf>

Ten slotte de 12e Ministeriële Conferentie (MC12) van de Wereldhandelsorganisatie van 30 november tot en met 3 december, waar deze kwestie naar verwachting grondig zal worden besproken samen met andere voor Nederland cruciale handelskwesties. In het licht van de publieke opinie zou een mislukking van MC12 als gevolg van de onverzettelijkheid van enkele landen moeilijk te begrijpen en te verdedigen zijn.

Nederland kan een belangrijke rol spelen bij het beëindigen van een van de grootste grensoverschrijdende gezondheids crises van deze tijd. Wij dringen erop aan uw politieke wil te tonen en in de komende periode uw macht te gebruiken om het monopolie van de farmaceutische industrie op het gebied van vaccins, behandelmethoden en diagnostica aan banden te leggen ten gunste van alle mensen, wereldwijd.

Hoogachtend,

Health Action International, Oxfam Novib, Wemos, Cordaid